

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи

_____ Л.І. Чорний
(підпис)

18 червня 2020 року
м.п.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«ПОРІВНЯЛЬНЕ ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО»
(частина друга)**

**для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 293 Міжнародне право
галузі знань 29 Міжнародні відносини
за денною формою навчання**

м. Хмельницький
2020

ЗМІСТ

Стор.

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	3
1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	–	3
1.2.	Лекції	–	4
1.3.	Семінарські (практичні, лабораторні) заняття	–	5
1.4.	Самостійна робота студентів	–	10
1.5.	Підсумковий контроль	–	14
2.	Схема нарахування балів	–	165
3.	Рекомендовані джерела	–	17
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	18

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми		Кількість годин												
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання						
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
			Лекції	Сем. (прак.)	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем.	Лабор.	Ін.зав.	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9						
11.	Договори в цивільному праві зарубіжних країн	15	4	2	-	-	9							
12.	Недоговірні зобов'язання в цивільному праві зарубіжних країн	15	4	2	-	-	9							
13.	Спадкове право зарубіжних країн	10	2	2	-	-	6							
14.	Сімейне право як галузь права	10	2	2	-	-	6							
15.	Шлюб як інститут сімейного права	12	2	4	-	-	6							
16.	Майнові та особисті немайнові правовідносини між подружжям	10	2	2	-	-	6							
17.	Майнові та особисті немайнові правовідносини між батьками та дітьми	14	4	4	-	-	6							
18.	Влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування	10	2	4	-	-	6							
	Всього за навчальний семестр	98	22	22	-	-	54							

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	2	3	4
11.	<i>Договори в цивільному праві зарубіжних країн</i>	4	-
11.1.	Поняття та види договорів у цивільному праві зарубіжних країн.		
11.2.	Зміст договору в цивільному праві зарубіжних країн.		
11.3.	Умови дійсності договору в цивільному праві зарубіжних країн.		
11.4.	Порядок укладення договору в цивільному праві зарубіжних країн.		
12.	<i>Недоговірні зобов'язання в цивільному праві зарубіжних країн</i>	4	-
12.1.	Зобов'язання із заподіяння шкоди в цивільному праві зарубіжних країн.		
12.2.	Компенсація моральної шкоди в праві зарубіжних країн		
13.	<i>Спадкове право зарубіжних країн</i>	2	-
13.1.	Поняття та загальні положення спадкового права зарубіжних країн		
13.2.	Спадкування за заповітом у цивільному праві зарубіжних країн		
13.3.	Спадкування за законом у цивільному праві зарубіжних країн		
13.4.	Реалізація спадкових прав у цивільному праві зарубіжних країнах		
14.	<i>Сімейне право як галузь права</i>	2	-
14.1.	Загальна характеристика сімейного права. Принципи та функції сімейного права.		
14.2.	Джерела сімейного права. Поняття сім'ї та підстави її створення.		
14.3.	Поняття, ознаки, структура та види сімейних правовідносин.		
15.	<i>Шлюб як інститут сімейного права</i>	2	-
15.1.	Поняття та умови укладення шлюбу в праві зарубіжних країн.		
15.2.	Умови дійсності шлюбу в праві зарубіжних країн.		
15.3.	Особливості шлюбної дієздатності.		
15.4.	Обставини, які є перешкодою для реєстрації шлюбу.		
15.5.	Поняття та підстави припинення шлюбу.		
16.	<i>Майнові та особисті немайнові правовідносини між подружжям</i>	2	
16.1.	Поняття та види особистих немайнових прав та обов'язків подружжя.		
16.2.	Поняття та види майнових прав та обов'язків подружжя.		
16.3.	Правовий режим майна чоловіка та дружини у шлюбі.		
16.4.	Інститут аліментних зобов'язань. Розмір аліментів.		
17.	<i>Майнові та особисті немайнові правовідносини між батьками та дітьми</i>	4	
17.1.	Правове становище дітей. Поняття легітимації дитини.		
17.2.	Поняття, види та правова характеристика особистих немайнових прав та обов'язків батьків і дітей.		
17.3.	Поняття та сутність майнових прав та обов'язків батьків і дітей.		

17.4.	Поняття та сутність інституту позбавлення батьківських прав.		
18.	<i>Влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування</i>	2	
18.1.	Поняття та форми влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.		
18.2.	Поняття та особливості усиновлення в зарубіжних країнах.		
18.3.	Характеристика опіки та піклування.		
18.4.	Правовий режим прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу та влаштування до них дітей. Патронатна сім'я.		
	Всього	22	-

1.2. СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Семінарське заняття 1

Тема 11. Договори в цивільному праві зарубіжних країн

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття та види договорів у цивільному праві зарубіжних країн.
2. Зміст договору в цивільному праві зарубіжних країн.
3. Умови дійсності договору в цивільному праві зарубіжних країн.
4. Порядок укладення договору в цивільному праві зарубіжних країн.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: договір, консенсуальний договір, реальний договір, односторонній договір, двосторонній (взаємний) договір, договір на користь третьої особи, основний договір, попередній договір, договір приєднання, непоіменовані (нетипові) договори, публічний договір, зміст договору, істотні умови договору, звичайні умови договору, випадкові умови договору, оферта, оферент, акцепт, акцептант, пролонгація договору.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту обов'язково слід ознайомитися з наступними нормативними актами:

Цивільний кодекс України та джерела права зарубіжних країн.

Семінарське заняття 2

Тема 12. Недоговірні зобов'язання в цивільному праві зарубіжних країн

Питання для усного опитування та дискусії

1. Зобов'язання із заподіяння шкоди в цивільному праві зарубіжних країн.
2. Компенсація моральної шкоди в праві зарубіжних країн.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: делікт, протиправність, шкода, причинно-наслідковий зв'язок, вина.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на вивченні положень наступних нормативних актів:

Цивільний кодекс України та джерела права зарубіжних країн.

Семінарське заняття 3

Тема 13. Спадкове право зарубіжних країн

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття та загальні положення спадкового права зарубіжних країн.
2. Спадкування за заповітом у цивільному праві зарубіжних країн.
3. Спадкування за законом у цивільному праві зарубіжних країн.
4. Реалізація спадкових прав у цивільному праві зарубіжних країнах.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: спадкоємець, спадкодавець, спадщина, черги спадкування, заповіт.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на вивченні положень наступних нормативних актів:

Цивільний кодекс України та джерела права зарубіжних країн.

Семінарське заняття 4

Тема 14. Сімейне право як галузь права

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття сімейного права. Предмет і метод сімейного права.
2. Принципи та функції сімейного права.
3. Система сімейного права.
4. Джерела сімейного права.
5. Поняття сім'ї та підстави її створення.
6. Поняття ознаки, структура та види сімейних правовідносин.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: **Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є:** поняття сімейного права; предмет і метод сімейного права; система сімейного права, сімейні правовідносини, юридичні факти, спорідненість, свояцтво.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на положеннях таких нормативних актів:

Цивільний кодекс України, Сімейний кодекс України та джерела права зарубіжних країн.

Семінарське заняття 5

Тема 15. Шлюб як інститут сімейного права

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття шлюбу та його правова характеристика.
2. Умови вступу у шлюб. Перешкоди для державної реєстрації шлюбу.
3. Державна реєстрація шлюбу та її юридичне значення.
4. Правовий статус наречених у сімейному праві.
5. Поняття та значення інституту недійсності шлюбу.
6. Види недійсних шлюбів.
7. Правові наслідки визнання шлюбу недійсним.
8. Визнання шлюбу неукладеним та його відмінність від недійсного шлюбу.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: суб'єктивне сімейне право, юридичний сімейний обов'язок, межі

здійснення сімейних прав, захист сімейних прав, акти цивільного стану, строки у сімейному праві, позовна давність, шлюб, шлюбний вік, наречені.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Законодавець дає юридичне визначення шлюбу як сімейного союзу жінки та чоловіка, зареєстрованого у державному органі реєстрації актів цивільного стану. Умови вступу в шлюб є тими законодавчими критеріями, яким мають відповідати наречені для того, що зареєструвати шлюб і створити сім'ю. Перешкоди для реєстрації шлюбу є законодавчими застереженнями, які встановлюються державою задля уникнення визнання шлюбу недійсним і порушення прав особи в такому шлюбі.

Державна реєстрація шлюбу встановлена для забезпечення стабільності відносин між жінкою та чоловіком, охорони прав та інтересів подружжя, їхніх дітей, а також в інтересах держави та суспільства. Її значення полягає в тому, що держава засвідчує волевиявлення наречених і наділяє їх правовим статусом подружжя, тобто надає їм особисті немайнові та майнові права та покладає на них відповідні юридичні обов'язки. Нареченими є жінка і чоловік, які подали до державного органу реєстрації актів цивільного стану заяву про реєстрацію шлюбу.

Під час вивчення зазначеної теми обов'язково слід ознайомитись з такими нормативно-правовими актами:

Цивільний кодекс України;
Сімейний кодекс України.

Семінарське заняття 6

Тема 15. Шлюб як інститут сімейного права

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття та підстави припинення шлюбу.
2. Припинення шлюбу внаслідок смерті одного з подружжя або оголошення його померлим та припинення шлюбу внаслідок його розірвання.
3. Розірвання шлюбу в державних органах реєстрації актів цивільного стану.
4. Розірвання шлюбу в судовому порядку.
5. Юридичні наслідки розірвання шлюбу. Момент припинення шлюбу у разі його розірвання. Визнання розірвання шлюбу фіктивним.
6. Поняття та сутність поновлення шлюбу.
7. Встановлення режиму окремого проживання подружжя (інститут сепарації).

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: розірвання шлюбу, актовий запис про шлюб, заходи суду щодо примирення подружжя, сепарація.

Для засвоєння матеріалу теми обов'язково слід ознайомитися з наступними нормативними актами:

Цивільний кодекс України, Сімейний кодекс України та джерела права зарубіжних країн.

Семінарське заняття 7

Тема 16. Майнові та особисті немайнові правовідносини між подружжям

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття та види особистих немайнових прав та обов'язків подружжя.
2. Поняття та види майнових прав та обов'язків подружжя.
3. Право особистої приватної власності подружжя.
4. Право спільної сумісної власності подружжя.

5. Поділ майна, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя.
6. Право на майно жінки та чоловіка, які проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: материнство, батьківство, особисте немайнове право, юридичний обов'язок, особиста приватна власність, спільна сумісна власність, поділ майна, проживання жінки і чоловіка однією сім'єю без шлюбу, аліменти, додаткові витрати.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на положеннях таких нормативних актів:

Цивільний кодекс України, Сімейний кодекс України та джерела права зарубіжних країн.

Семінарське заняття 8

Тема 16. Майнові та особисті немайнові правовідносини між подружжям

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття, види та сутність прав і обов'язків подружжя по утриманню.
2. Підстави та способи надання утримання одному з подружжя.
3. Право на утримання жінки та чоловіка, які не перебувають у шлюбі між собою.
4. Правова характеристика шлюбного договору.
5. Укладення, зміна та розірвання шлюбного договору.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: сімейний договір, шлюбний договір, аліментний договір.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на вивченні наступних нормативних актів:

Цивільний кодекс України, Сімейний кодекс України та джерела права зарубіжних країн.

Семінарське заняття 9

Тема 17. Майнові та особисті немайнові правовідносини між батьками та дітьми

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття, види та правова характеристика особистих немайнових прав та обов'язків батьків і дітей.
2. Особливості здійснення батьківських прав та виконання батьківських обов'язків.
3. Вирішення батьками питань щодо виховання дитини. Вирішення спору щодо участі у вихованні дитини того з батьків, хто проживає окремо від неї.
4. Право батьків на визначення місця проживання дитини. Спир між матір'ю та батьком щодо місця проживання малолітньої дитини.
5. Поняття та сутність інституту позбавлення батьківських прав.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: дитина, малолітній, неповнолітній, батько, матір, спілкування, виховання, позбавлення батьківських прав, відібрання дитини без позбавлення батьківських прав, поновлення батьківських прав, піклування.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту обов'язково слід ознайомитися з наступними нормативними актами:

Цивільний кодекс України, Сімейний кодекс України та джерела права зарубіжних країн.

Семінарське заняття 10

Тема 17. Майнові та особисті немайнові правовідносини між батьками та дітьми

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття та сутність майнових прав та обов'язків батьків і дітей.
2. Право власності батьків і дитини на майно. Особливості управління майном дитини.
3. Поняття та сутність обов'язків матері, батька утримувати дитину. Порядок стягнення аліментів.
4. Участь батьків у додаткових витратах на дитину.
5. Підстави припинення аліментних зобов'язань.
6. Особливості обов'язків батьків утримувати повнолітніх дочку, сина та його виконання.
7. Поняття та сутність обов'язку повнолітніх дітей утримувати батьків.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: дитина, малолітній, неповнолітній, батько, матір, аліменти, утримання, майно, управління майном.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на положеннях таких нормативних актів:

Цивільний кодекс України, Сімейний кодекс України та джерела права зарубіжних країн.

Семінарське заняття 11

Тема 18. Влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття та сутність інституту усиновлення. Суб'єкти усиновлення.
2. Порядок здійснення усиновлення.
3. Правові наслідки усиновлення.
4. Таємниця усиновлення.
5. Недійсність усиновлення. Скасування усиновлення.
6. Поняття і значення інституту опіки та піклування в сімейному праві. Встановлення опіки та піклування.
7. Правовий статус опікуна та піклувальника.
8. Припинення опіки і піклування.
9. Патронат як правовий інститут.
10. Правовий статус патронатного вихователя. Поняття та сутність договору про патронат.
11. Влаштування дитини у прийомну сім'ю як форма влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.
12. Влаштування дитини у дитячий будинок сімейного типу як форма влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: діти-сироти, діти-позбавлені батьківського піклування, усиновлення, таємниця усиновлення, усиновлювач, опікун, піклувальник, підопічний, патронат, прийомна сім'я, дитячий будинок сімейного типу.

Під час вивчення зазначеної теми обов'язково слід ознайомитись з такими нормативно-правовими актами:

Цивільний кодекс України, Сімейний кодекс України та джерела права зарубіжних країн.

1.4. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

1.4.1 Завдання на самостійну роботу

Блок завдань (БЗ) № 1

Теми 11-12. Договори в цивільному праві зарубіжних країн Недоговірні зобов'язання в цивільному праві зарубіжних країн

Завдання 1.

1.1. Скласти таблицю щодо компенсації моральної шкоди в праві Німеччини та України (порівняльно-правовий аналіз).

1.2. Скласти таблицю щодо захисту прав споживачів за законодавством США та України (порівняльно-правовий аналіз).

Завдання 2.

2.1. Скласти таблицю щодо компенсації моральної шкоди в праві Франції та України (порівняльно-правовий аналіз).

2.2. Скласти таблицю щодо захисту прав споживачів за законодавством Іспанії та України.

Завдання 3.

3.1. Скласти таблицю компенсації моральної шкоди в праві Італії та України (порівняльно-правовий аналіз).

3.2. Скласти таблицю щодо захисту прав споживачів за законодавством Литви та України.

Примітка:

Завдання 1. Виконують студенти від 1 по 5 номери списку студентів за журналом.

Завдання 2. Виконують студенти від 6 по 10 номери списку студентів за журналом.

Завдання 3. Виконують студенти від 11 по 15 номери списку студентів за журналом.

Блок завдань (БЗ) № 2

Тема 13. Спадкове право зарубіжних країн

Завдання 1.

1.1. Скласти таблицю щодо спадкування за заповітом у праві Німеччини та України (порівняльно-правовий аналіз).

1.2. Скласти таблицю щодо спадкування за законом у праві США та України (порівняльно-правовий аналіз).

Завдання 2.

2.1. Скласти таблицю щодо спадкування за заповітом у праві Франції та України (порівняльно-правовий аналіз).

2.2. Скласти таблицю щодо спадкування за законом у праві Іспанії та України.

Завдання 3.

3.1. Скласти таблицю щодо спадкування за заповітом у праві Італії та України (порівняльно-правовий аналіз).

3.2. Скласти таблицю щодо спадкування за законом у праві Литви та України.

Примітка:

Завдання 1. Виконують студенти від 1 по 5 номери списку студентів за журналом.

Завдання 2. Виконують студенти від 6 по 10 номери списку студентів за журналом.

Завдання 3. Виконують студенти від 11 по 15 номери списку студентів за журналом.

Блок завдань (БЗ) № 3**Тема 14-15. Сімейне право як галузь права.
Шлюб як інститут сімейного права*****Завдання 1.***

1.1. Скласти таблицю щодо умов укладення шлюбу у праві Німеччини та України (порівняльно-правовий аналіз).

1.2. Скласти таблицю щодо інституту розірвання шлюбу у праві США та України (порівняльно-правовий аналіз).

Завдання 2.

2.1. Скласти таблицю щодо умов укладення шлюбу у праві Франції та України (порівняльно-правовий аналіз).

2.2. Скласти таблицю щодо інституту розірвання шлюбу у праві Іспанії та України.

Завдання 3.

3.1. Скласти таблицю щодо умов укладення шлюбу у праві Італії та України (порівняльно-правовий аналіз).

3.2. Скласти таблицю щодо інституту розірвання шлюбу у праві Литви та України.

Примітка:

Завдання 1. Виконують студенти від 1 по 5 номери списку студентів за журналом.

Завдання 2. Виконують студенти від 6 по 10 номери списку студентів за журналом.

Завдання 3. Виконують студенти від 11 по 15 номери списку студентів за журналом.

Блок завдань (БЗ) № 4**Тема 16. Майнові та особисті немайнові правовідносини між подружжям*****Завдання 1.***

1.1. Скласти таблицю щодо укладення, зміни та розірвання шлюбного договору у праві Німеччини та України (порівняльно-правовий аналіз).

1.2. Скласти таблицю щодо прав і обов'язків подружжя по утриманню у праві США та України (порівняльно-правовий аналіз).

Завдання 2.

2.1. Скласти таблицю щодо укладення, зміни та розірвання шлюбного договору у праві Франції та України (порівняльно-правовий аналіз).

2.2. Скласти таблицю щодо прав і обов'язків подружжя по утриманню у праві Іспанії та України.

Завдання 3.

3.1. Скласти таблицю щодо укладення, зміни та розірвання шлюбного договору у праві Італії та України (порівняльно-правовий аналіз).

3.2. Скласти таблицю щодо прав і обов'язків подружжя по утриманню у праві Литви та України.

Примітка:

Завдання 1. Виконують студенти від 1 по 5 номери списку студентів за журналом.

Завдання 2. Виконують студенти від 6 по 10 номери списку студентів за журналом.

Завдання 3. Виконують студенти від 11 по 15 номери списку студентів за журналом.

Блок завдань (БЗ) № 5

**Тема 17-18. Майнові та особисті немайнові правовідносини між батьками та дітьми.
Влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування**

Завдання 1.

1.1. Скласти таблицю щодо аліментних зобов'язань для дітей у праві Німеччини та України (порівняльно-правовий аналіз).

1.2. Скласти таблицю щодо інституту усиновлення у праві США та України (порівняльно-правовий аналіз).

Завдання 2.

2.1. Скласти таблицю щодо аліментних зобов'язань для дітей у праві Франції та України (порівняльно-правовий аналіз).

2.2. Скласти таблицю щодо інституту усиновлення у праві Іспанії та України.

Завдання 3.

3.1. Скласти таблицю щодо аліментних зобов'язань для дітей у праві Італії та України (порівняльно-правовий аналіз).

3.2. Скласти таблицю щодо інституту усиновлення у праві Литви та України.

Примітка:

Завдання 1. Виконують студенти від 1 по 5 номери списку студентів за журналом.

Завдання 2. Виконують студенти від 6 по 10 номери списку студентів за журналом.

Завдання 3. Виконують студенти від 11 по 15 номери списку студентів за журналом.

***1.4.2. Вимоги до виконання та оформлення студентами індивідуальних завдань
(самостійної роботи)***

Індивідуальним завданням студента є завдання для самостійної роботи, яке виконується кожним студентом індивідуально. Для студентів денної форми навчання воно виконується у межах годин, відведених для самостійної роботи студента. Індивідуальні завдання виконуються усіма студентами під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Це основний засіб оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Індивідуальні завдання кожним студентом здійснюються протягом семестру у письмовому вигляді на аркушах А-4, які послідовно вкладаються папку зі швидкошшивачем(без файлів!). Робота починається з титульного аркуша. Нумерація аркушів роботи починається з титульного аркуша. Номер на титульному аркуші не проставляється. Титульний аркуш оформляється за зразком 1.

Технічні вимоги: текст має бути набраний шрифтом Times New Roman, 14 кеглем через 1,5 інтервали. Поля: верхнє – 2,0 см, нижнє – 2,0 см, ліве – 3,0 см, праве – 1,0 см. Зверху кожної сторінки у колонтитулі повинно бути зазначено на назву теми.

Виконані індивідуальні завдання по кожній темі студент обов'язково повинен приносити на семінар з відповідної теми, на якій завдання оцінюється викладачем. Якщо завдання не виконане студентом, викладач у той же день виставляє 0 балів. Якщо по одній темі проводиться декілька семінарів, індивідуальні завдання виконуються на перший з них, якщо інше не зазначене в самому завданні. Індивідуальні завдання виконуються за висунутими вимогами, єдиними для усіх студентів.

Вимоги до складання порівняльних таблиць:

1. Обов'язковим елементом таблиці є критерії, за якими здійснюється порівняння.

2. Порівняння здійснюється із використанням положень нормативно-правових актів, судової та іншої юридичної практики, навчальної та наукової літератури.

3. Інформація в таблиці має бути розширеною або з поданим тлумаченням її змісту після таблиці.

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра цивільного права та процесу**

**Самостійна робота з
ПОРІВНЯЛЬНОГО ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА**

Виконав:

Перевірив:

**Хмельницький
2020**

1. 5. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі екзамену.

1.5.1. Питання для підсумкового контролю

1. Поняття цивільного права в зарубіжних країнах.
2. Поняття та ознаки приватного права.
3. Дуалізм приватного права (цивільне та торгове право).
4. Поняття цивільно-правової системи (сім'ї) та її основні складові.
5. Поняття та види джерел цивільного права в зарубіжних країнах.
6. Джерела цивільного й торгового права Німеччини.
7. Джерела цивільного й торгового права Франції.
8. Джерела цивільного й торгового права Англії та США.
9. Джерела цивільного права мусульманських країн.
10. Поняття фізичної особи в цивільному праві зарубіжних країн і її цивільно-правового статусу.
11. Цивільна правоздатність фізичної особи в праві зарубіжних країн.
12. Інститут безвісної відсутності (оголошення померлим) громадянина в праві зарубіжних країн.
13. Поняття та зміст дієздатності в різних цивільно-правових системах.
14. Обмеження дієздатності фізичних осіб.
15. Поняття та ознаки юридичної особи в зарубіжних країнах.
16. Поняття та основні принципи правоздатності юридичних осіб у цивільному праві зарубіжних країн.
17. Класифікація юридичних осіб у зарубіжних правових системах.
18. Види юридичних осіб у континентальній цивільно-правовій системі.
19. Види юридичних осіб та інші форми здійснення підприємництва в англо-американській цивільно-правовій системі.
20. Правові форми здійснення (торгової) підприємницької діяльності в зарубіжних правових системах.
21. Юридичні форми здійснення торгової діяльності в окремих зарубіжних країнах.
22. Поняття та види торгових товариств у праві зарубіжних країн.
23. Поняття та види представництва в цивільному праві зарубіжних країн.
24. Поняття та види торгового (комерційного) представництва в країнах континентального права.
25. Торгове (комерційне) представництво в англо-американській правовій системі.
26. Поняття речового права та його відмінність від зобов'язального права.
27. Особливості речового права країн романо-германської правової системи.
28. Особливості речового права країн англо-американської правової системи.
29. Класифікації об'єктів речового права.
30. Поняття, зміст, способи набуття та припинення права власності у цивільному праві зарубіжних країн.
31. Захист права власності у цивільному праві в зарубіжних країнах.
32. Інститут довірчої власності в праві Англії та США.
33. Права на чужі речі у цивільному праві в зарубіжних країнах.
34. Поняття та види зобов'язань.
35. Елементи зобов'язальних правовідносин (суб'єкти, об'єкти, зміст).
36. Множинність осіб у зобов'язанні.
37. Припинення зобов'язань.
38. Зміст зобов'язань.
39. Вимоги належного виконання зобов'язань.
40. Суб'єкти виконання зобов'язань.

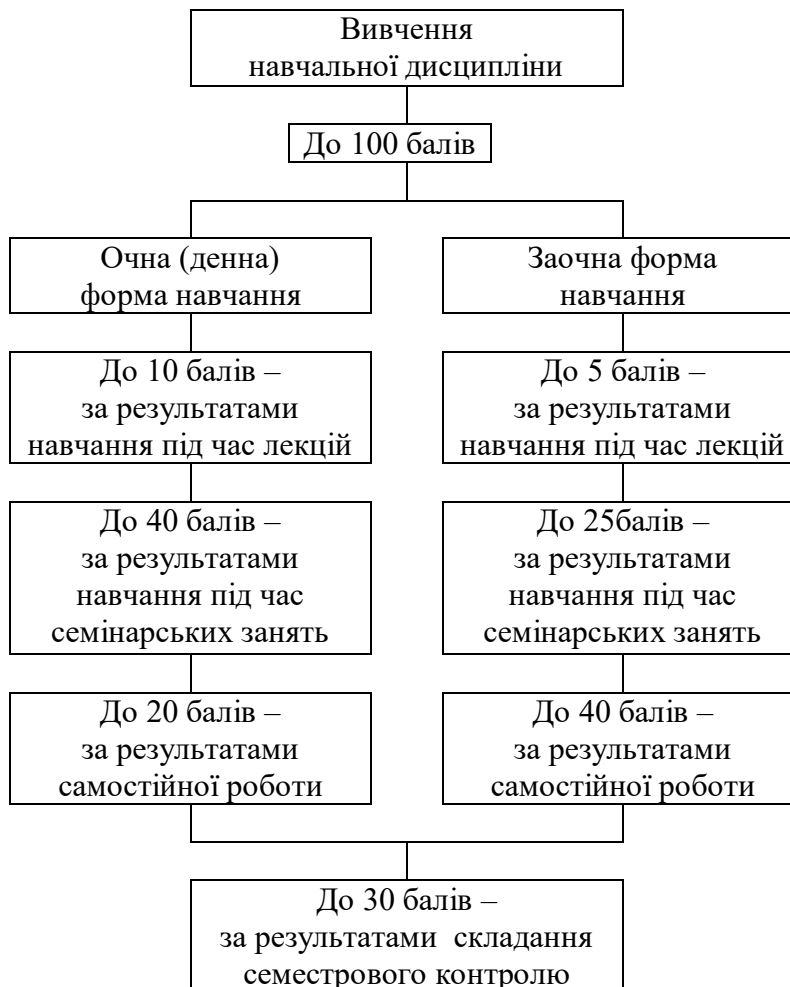
41. Спосіб та обсяг виконання зобов'язань.
42. Строк і місце виконання зобов'язань.
43. Характеристика завдатку як способу забезпечення виконання зобов'язань.
44. Характеристика неустойки як способу забезпечення виконання зобов'язань.
45. Характеристика поруки як способу забезпечення виконання зобов'язань.
46. Характеристика гарантії як способу забезпечення виконання зобов'язань.
47. Характеристика застави як способу забезпечення виконання зобов'язань.
48. Поняття та способи захисту цивільних прав та інтересів.
49. Примусове виконання обов'язку в натурі.
50. Відшкодування збитків (поняття та види збитків).
51. Підстави та умови цивільно-правової відповідальності.
52. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності
53. Поняття та види договорів у цивільному праві зарубіжних країн.
54. Зміст договору в цивільному праві зарубіжних країн.
55. Умови дійсності договору в цивільному праві зарубіжних країн.
56. Порядок укладення договору в цивільному праві зарубіжних країн.
57. Зобов'язання із заподіяння шкоди в цивільному праві зарубіжних країн.
58. Компенсація моральної шкоди в праві зарубіжних країн.
59. Поняття та загальні положення спадкового права зарубіжних країн.
60. Спадкування за заповітом у цивільному праві зарубіжних країн.
61. Спадкування за законом у цивільному праві зарубіжних країн.
62. Реалізація спадкових прав у цивільному праві зарубіжних країн.
63. Загальна характеристика сімейного права зарубіжних країн.
64. Джерела сімейного права зарубіжних країн.
65. Поняття та умови укладення шлюбу в праві зарубіжних країн.
66. Умови дійсності шлюбу в праві зарубіжних країн.
67. Особливості шлюбної дієздатності.
68. Поняття та підстави припинення шлюбу в праві зарубіжних країн.
69. Поняття та види особистих немайнових прав та обов'язків подружжя в праві зарубіжних країн.
70. Поняття та види майнових прав та обов'язків подружжя в праві зарубіжних країн.
71. Правовий режим майна чоловіка та дружини у шлюбі в праві зарубіжних країн.
72. Інститут аліментних зобов'язань в праві зарубіжних країн. Розмір аліментів.
73. Правове становище дітей в праві зарубіжних країн.
74. Поняття, види та правова характеристика особистих немайнових прав та обов'язків батьків і дітей в праві зарубіжних країн.
75. Поняття та сутність майнових прав та обов'язків батьків і дітей в праві зарубіжних країн.
76. Поняття та сутність інституту позбавлення батьківських прав в праві зарубіжних країн.
77. Поняття та форми влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.
78. Поняття та особливості усиновлення в зарубіжних країнах.
79. Характеристика опіки та піклування в праві зарубіжних країн.
80. Правовий режим прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу та влаштування до них дітей в праві зарубіжних країн.

1.5.2. Приклад екзаменаційного білету

1. Поняття та види торгових товариств у праві зарубіжних країн.
2. Спадкування за законом у цивільному праві зарубіжних країн.
3. Поняття та особливості усиновлення в зарубіжних країнах.

2. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 11 лекційних занять за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій										
			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1.	Денна	8	0,9	1,8	2,7	3,6	4,5	5,5	6,4	7,3	8,2	9,1	10,0

2.3. Обсяг балів, здобутих студентом під час семінарських занять, обчислюється за сумою балів, здобутих під час кожного із занять, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатком 3 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

2.4. Обсяг балів, здобутих студентом за самостійну роботу (індивідуальні завдання), обчислюється за сумою балів, здобутих за виконання кожного із цих завдань у таких межах:

Загальна кількість балів за самостійну роботу за семестр	Кількість блоків завдань (БЗ) за семестр	Макс. кількість балів за кожну тему (блок завдань)
20	5	4

3. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

3.1. Основні джерела

1. Гражданский кодекс Республики Азербайджан от 28.12.1999 г. URL: <http://qanun.narod.ru/codes.html>
2. Гражданский кодекс Квебека / Исследовательский центр частного права; Юридический факультет университета Макгилл; Институт сравнительного правоведения Канадское агентство международного развития; [науч. ред. О. М. Козырь, А. А. Маковская]; [пер. с англ. и фр. Г. Е. Авилова и др.]; автор введения Д. Е. К. Брайерли. М.: Статут, 1999. 472 с.
3. Гражданский кодекс Республики Таджикистан от 06.08.2001 г., 03.05.2002 г., 01.08.2005 г. URL: <http://www.asia-realty.ru/co-zakon-tajikistan.php?Id=347>
4. Гражданский кодекс Республики Туркменистан от 17.07.1998 г. URL: http://www.jguard.ru/images/attaches/256/GK_Turkmen.txt
5. Гражданский кодекс Республики Узбекистан от 29.08.1996 г. URL: <http://kodeks.uz/grajkod>
6. Гражданский кодекс Франции (Кодекс Наполеона) / В. Захватаев; [отв. ред. А. Довгерт]; [пер. с франц.]. К.: Истина, 2006. 1008 с.
7. Гражданское уложение Германии / [науч. ред. А. Л. Маковский и др.]. М.: Волтерс Клувер, 2006. 816 с.
8. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. *ОВУ*. 2003. № 11. Ст. 461.
9. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III. *ВВРУ*. 2002. № 21. Ст. 135.
10. Канзафарова И. С. Гражданское и торговое право зарубежных стран: Учеб. пособие. Харьков: Одиссей, 2003. 352 с.
11. Шимон С. І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн: Навч. посіб. Курс лекцій. Київ: Вид-во КНЕУ, 2004. 220 с.

3.2. Допоміжні джерела

1. Бернхем В. Вступ до права та правової системи США. Київ: Видавництво «Україна», 1999. 542 с.
2. Будылин С. Реформа французского ГК : Договор без причины. *Zakon Ru*. URL: https://zakon.ru/blog/2016/03/10/reforma_francuzskogo_gk_dogovor_bez_prichiny (дата звернення: 20.09.2017).
3. Гринько С. Д. Деліктні зобов'язання римського приватного права: поняття, система, рецепція: монографія; за наук. ред. Є. О. Харитонова. Хмельницький: ХУУП, 2012. 724 с.
4. Гринько С. Д. Деліктоздатність неповнолітніх фізичних осіб за цивільним законодавством України та зарубіжних країн: порівняльно-правовий аспект. *Часопис цивілістики: науково-практичний журнал*. 2015. Вип. 19. С. 158–165.
5. Гринько С. Д. Юридичні особи як суб'єкти деліктних зобов'язань за цивільним законодавством України та європейських країн: порівняльно-правовий аспект. *Університетські наукові записки*. 2013. № 3. С. 101–108.
6. Гринько С. Д. Загальні засади деліктного права Франції, Німеччини та України: порівняльно-правовий аналіз. *Приватне право і підприємництво*. Збірник наукових праць. 2009. Вип. 8 / Редкол.: Крупчан О. Д. (гол. ред.) та ін. К.: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва Академії правових наук України, 2009. С. 169–172.

7. Давид Р., Жоффре-Спинози К. Основные правовые системы современности. Пер. с фр. В.А. Туманова. Москва: Междунар. отношения, 1999. 400 с.
8. Зенин И.А. Гражданское и торговое право зарубежных стран. Учебное пособие. Руководство по изучению дисциплины. Практикум по изучению дисциплины. Учебная программа. 5-е изд. Вып. 5. Москва: МЭСИ, 2005. 194 с.
9. Энтин Л.М. Европейское право. Право Европейского Союза и правовое обеспечение защиты прав человека. Рук. авт. колл. и отв. ред. д. ю. н., проф. Л. М. Энтин. 2-е изд., пересмотр, и доп. Москва: Норма, 2007. 960 с.
10. Канзафарова И. С. Гражданское и торговое право зарубежных стран. Отдельные институты : учеб. пособие. Харьков : ООО «Одиссей», 2003. 352 с.
11. Коммерческий кодекс Франции (Регламентарная часть) / предисл., пер. с фр., ком., и прим. В. Н. Захватаева. Москва : Волтерс Клувер, 2010. 672 с.
12. Кросс Р. Прецедент в английском праве. Под ред. Ф.М. Решетникова; пер. Апарова Т.В. Москва: Юридическая литература, 1985. 239 с.
13. Леже Раймон. Великие правовые системы современности: сравнительно-правовой подход: монография. Москва: Волтерс Клувер, 2009. 584 с.
14. Майданик Р. Юридичні особи публічного права в країнах континентального права. *Юридична Україна*. 2010. № 2. С. 56-62
15. Матвеев Ю. Г. Англо-американское деликтное право. Москва : Юрид. лит., 1973. 174 с.
16. Морандьер Ж. Гражданское право Франции: В 3-х томах. Перевод с французского и вступительная статья Е.А. Флейшиц. Москва: Издательство иностранной литературы, 1960. 728с.
17. Отраднова О. Деліктні зобов'язання в цивільному праві Франції. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2011. Вип. 86. С. 20-22.
18. Плахіна І. В. Зобов'язання із заподіяння шкоди в праві ФРН, Франції, Англії та США. *Часопис Академії адвокатури України*. 2013. № 4 (21). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chaau_2013_4_17/
19. Харитонов Є., Харитонova О. До питання про значення дихотомії «приватне право-публічне право». *Вісник Академії правових наук України*. 2000. № 2. С. 82-88.
20. Харитонов Є.О. Рецепція римського права і європейські системи приватного права. *Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр.* 2003. № 13. С. 51-59.
21. Шапп Я. Система германского гражданского права : учебник / пер. с нем. С.В. Королева. Москва : Междунар. отношения, 2006. 360 с.

4. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/a> — Законодавство України на сайті Верховної Ради України.
2. <https://supreme.court.gov.ua> – Верховний Суд
3. <http://www.president.gov.ua/documents/> — Офіційні документи на Офіційному представництві Президента України.
4. <http://www.kmu.gov.ua/control/> — Урядовий портал.
5. <http://www.minjust.gov.ua/> — Міністерство юстиції України.
6. <http://zakon.nau.ua/> — Професійна юридична система Мега-Нау.
7. <http://www.ligazakon.ua/> — Ліга:Закон — головний правовий портал України
8. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/> — Наукова періодика України на сайті Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.
9. <http://www.reyestr.court.gov.ua/> — Єдиний державний реєстр судових рішень.

Розробник навчально-методичних матеріалів:
завідувач кафедри цивільного права та процесу, доктор юридичних наук,
професор

_____ С.Д. Гринько

20 травня 2020 року

Схвалено кафедрою цивільного права та процесу 20 травня 2020 року,
протокол № 10.

Завідувач кафедри _____ С.Д.Гринько

20 травня 2020 року

Декан юридичного факультету

_____ С. А. Крушинський

20 травня 2020 року

Погоджено методичною радою університету 18 червня 2020 року,
протокол № 8.

Голова методичної ради _____ І.Б. Ковтун

18 червня 2020 року

Обліковий обсяг програми – 0,94 ум.др.арк.